

Dosarul nr. 2r-146/24
2-22126817-01-2r-25032024

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud.V.Craveț)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S.Procopciuc, D.Corolevschi, A.Ciobanu)

DECIZIE

14 august 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Ion Malanciuc
Lilia Roic-Botezatu
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de către Sergiu Usatîi,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Usatîi
Angela către Usatîi Sergiu, cu privire la partajul proprietății comune în devălmășie,
împotriva încheierii din 09 februarie 2024 a Curții de Apel Bălți prin care a fost
refuzat lui Usatîi Sergiu repunerea în termen a apelului declarat împotriva hotărârii
Judecătoria Drochia, sediul Central din 15 august 2023, s-a restituit cererea de apel
ca fiind depusă tardiv,

constată:

La data de 29 august 2022, Usatîi Angela a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Usatîi Sergiu cu privire la partajul proprietății comune în devălmășie.

La 11 aprilie 2023 reclamanta Usatîi Angela a depus o cerere de concretizare a
acțiunii în care a solicitat partajarea bunurilor indicate în cerere inițială prin vânzare
acestora la licitație și distribuirea sumelor de bani obținute a câte ½ fiecărui
coproprietar. De asemenea, a solicitat partajarea mijloacelor bănești aflate pe
conturile bancare a pîrîtului, atribuindu-i ei ½ din sumele aflate pe aceste conturi și
anume a sumei de 2 804 288, 41 lei, încasarea cheltuielilor de judecată suportate de
reclamantă în cadrul examinării procesului.

Prin hotărîrea Judecătoria Drochia, sediul Central din 15 august 2023, s-a admis
acțiunea. S-a partajat bunul imobil proprietate comună în devălmășie a soților: terenul
cu modul de folosință pentru construcții, cu suprafața de 0,0598 ha, înregistrat cu nr.
cadastral XXXXX; casa de locuit individuală cu suprafața de 52,8 m.p., înregistrată
cu nr. cadastral XXXXX, construcție accesorie cu suprafața de 29,5 m.p., înregistrată
cu nr. cadastral XXXXX, construcție accesorie cu suprafața de 6,8 m.p., înregistrată
cu nr. cadastral XXXXX, construcție accesorie cu suprafața de 13,5 m.p., înregistrată
cu nr. cadastral XXXXX, construcție subterană cu suprafața de 18.9 m.p., înregistrată
cu nr. cadastral XXXXX situate pe terenul sus indicat, care se găsesc în XXXXX,
prin vânzarea bunului imobil la licitație la preț și distribuirea prețului către reclamantă
și pîrît în proporție de câte ½ cotă parte fiecăruia din coproprietari. S-au partajat
mijloacele bănești deținute la conturile bancare deschise pe numele lui Usatîi Sergiu

la XXXXX, în perioada 08.12.2010 – 24.08.2022, în ½ cotă-parte lui Usatîi Angela și Usatîi Sergiu, cu încasarea din contul lui Usatîi Sergiu în beneficiul lui Usatîi Angela a sumei de 2 804 288,41 lei, echivalentul a ½ cotă-parte. S-a încasat de la Usatîi Sergiu în beneficiul lui Usatîi Angela cheltuielile de judecată în sumă de 9 600 lei. S-a încasat de la Usatîi Sergiu în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 25 000 lei.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 26 octombrie 2023, Usatîi Sergiu a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul central din 15 august 2023, solicitînd casarea integrală a hotărîrii contestate cu emiterea unei noi soluții privind respingerea acțiunii.

Apelantul Usatîi Sergiu, în cererea de apel, a solicitat repunerea în termen a apelului declarat.

Prin încheierea din 09 februarie 2024 a Curții de Apel Bălți s-a refuzat lui Sergiu Usatîi repunerea în termen a apelului declarat împotriva hotărîrii Judecătoriei Drochia, sediul central din 15 august 2023 și s-a restituit apelul declarat de Sergiu Usatîi, ca fiind depus tardiv.

La 14 martie 2024, Usatîi Sergiu a declarat recurs împotriva încheierii din 09 februarie 2024 a Curții de Apel Bălți, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a încheierii recurate cu restituirea cauzei spre rejudecare.

În motivarea cererii de recurs a invocat că, cu dispozitivul hotărîrii Judecătoriei Drochia, sediul central din 15.08.2023 a făcut cunoștință la data de 03.10.2023, la solicitare, după ce i-a fost adus la cunoștință titlu executoriu și încheierea privind intentarea procedurii de executare, de către executorul judecătoresc Mariana Vicol.

A menționat faptul că, a fost în imposibilitate fizică de a recepționa trimiterea poștală parvenită de la Judecătoria Drochia, sediul central, conform căreia i-a fost expedit dispozitivul Hotărîrii Judecătoriei Drochia, sediul central din 15 august 2023, trimitere poștală care este nerecepționată și anexată la materialele cauzei civile, acest fapt l-a cunoscut la data de 03 octombrie 2023, cînd i-a fost adus la cunoștință dispozitivul hotărîrii Judecătoriei Drochia, sediul central din 15 august 2023, conform avizului contrasemnat de către apelant și anexat la materialele prezentei cauze civile (f.d.100).

A relatat că nu a cunoscut despre ședința de judecată din 15 august 2023 cînd a fost pronunțat dispozitivul hotărîrii Judecătoriei Drochia, sediul Central, a cunoscut doar despre ședința din 14 august 2023, însă a fost în imposibilitate de a se prezenta deoarece, în perioada de timp de la 14 august 2023 pînă la data de 24 august 2023, a fost internat la staționar în IMSP Spitalul Raional Drochia.

A notat că la materialele dosarului lipsesc probe care ar demonstra că Usatîi Sergiu ar fi cunoscut data pronunțării dispozitivului hotărîrii Judecătoriei Drochia, sediul central din 15 august 2023.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat încheierea contestată la data de 09 februarie 2024 și a expedit copia încheierii la data de 27 februarie 2024. Conform avizului de recepție Usatîi Sergiu a recepționat încheierea instanței de apel la 4 martie 2024, (f.d.152). Astfel, recursul declarat la data de 14 martie 2024, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza

copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată subliniază că art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, în condițiile speței respective, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată stabilește că instanța de fond a examinat cauza civilă în procedură contencioasă generală, potrivit normelor prevăzute Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că dispozitivul hotărârii primei instanțe, a fost expediat în adresa lui Usatîi Sergiu la 21 august 2023 la adresa poștală: XXXXX (f.d.95).

Potrivit avizului de recepție (f.d.96), Usatîi Sergiu nu a recepționat actul judecătoresc dat fiind faptul că, avizul de recepție s-a returnat cu mențiunea „nereclamat”.

Completul menționează că, în cadrul examinării cauzei în instanța de fond Usatîi Sergiu a fost citat și a recepționat actele de dispoziție al instanței de fond, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d.59), anexat la materialele cauzei. Mai mult ca atât, Usatîi Sergiu în cadrul ședinței instanței de apel a confirmat faptul că, a fost în cunoștință despre soluționarea cauzei în instanța de fond și s-a prezentat la ședința de judecată din data de 15 mai 2023, fapt confirmat potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d.60).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, în situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 15 august 2023, în temeiul art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 16 august 2023 și a expirat la 14 septembrie 2023, pe când Usatîi Sergiu a depus apelul la data de 26 octombrie 2023, prin urmare, peste termenul prevăzut de lege.

Totodată, Completul de judecată notează că în cererea de repunere în termenul de declarare a apelului, Usatîi Sergiu a menționat că nu a cunoscut despre ședința de judecată din 15 august 2023 când a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul central, a cunoscut doar despre ședința din 14 august 2023, însă a fost în imposibilitate de a se prezenta deoarece, în perioada de timp de la 14 august 2023 până la data de 24 august 2023, a fost internat la staționar în IMSP Spitalul Raional Drochia.

Or, Usatîi Sergiu a fost externat din spital la data de 24.08.2023, iar până la data de 14 septembrie 2023, data când expiră termenul de depunere a apelului, a avut timp suficient de a se interesa de soarta procesului. Mai mult ca atât, potrivit extrasului trimiterii poștale a dispozitivului hotărârii, este indicat că destinatarul, Usatîi Sergiu, a fost informat că deține o corespondență, care urmează a fi recepționată, însă nu a făcut acest lucru, iar oficiul poștal, la data de 07.09.2023 a remis instanței de judecată plicul cu dispozitivul hotărârii cu mențiunea ”nereclamat”.

În conformitate cu art. 106 din Codul de procedură civilă, dacă destinatarul refuză să primească citația sau înștiințarea, persoana împuternicită să o înmâneze consemnează refuzul pe citație sau înștiințare și o restituie instanței judecătorești. Persoana care refuză să primească citația sau înștiințarea se consideră înștiințată despre locul, data și ora ședinței de judecată sau despre locul, data și ora efectuării unui act procedural. Neprezentarea ei în instanță nu împiedică judecarea pricinii sau efectuarea actului procedural.

Reieșind din sensul dispoziției art.106 din Codul de procedură civilă, determinat din perspectiva interpretării logico-gramaticale a textului legal, denotă faptul că, refuzul de a primi citația sau înștiințarea ori nereclamarea destinatarului, pentru ridicarea corespondenței, poate fi considerat că ultimului i s-a comunicat actul de procedură.

Or, conform pct. 82 din Regulile privind prestarea serviciilor poștale, anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.1457 din 30 decembrie 2016, trimiterile poștale cu mențiunea „Predarea în mână proprie, „Citație” sau „înștiințare” se înmânează

personal destinatarului. În lipsa acestuia, în cutia poștală individuală se lasă avizul de sosire pentru primirea trimiterii în unitatea poștală. Trimiterile poștale adresate persoanelor fizice și juridice, sediul cărora se află în afara localităților (stații meteorologice, ferme etc), se ridică în unitățile poștale, cu forțele și mijloacele proprii, de către destinatari.

În atare circumstanțe, alegațiile recurentului nu pot determina casarea actului judecătoresc contestat, în situația în care circumstanțele conturate supra denotă că nevalorificarea drepturilor procedurale îi este imputabilă în exclusivitate acestuia.

În context, instanța de recurs subliniază că, potrivit art. 10 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Sintetizând cele constatate supra, Curtea de Apel Bălți, prin încheierea din 09 februarie 2024, corect a respins cererea de repunere în termen și a restituit cererea de apel depusă de Sergiu Usatî împotriva hotărârii din 15 august 2023 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, ca fiind depusă în afara termenului legal.

Instanța de recurs notează că omiterea termenului legal de declarare a apelului nu poate fi imputat instanței de judecată, dat fiind faptul că în sensul art. 56 alin. (3) și art. 61 din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Completul de judecată remarcă că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Completul de judecată accentuează că legiuitorul, prin stabilirea unui termen de declarare a apelului, a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de

art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurentul a neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

La caz, Completul de judecată reține că cererea de recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 09 februarie 2024, a fost semnată și depusă de către avocatul stagiar Vasile Luncaru.

Conform art. 15 alin. (3) din Legea cu privire la avocatură și art. 17 alin. (3) din Statutul profesiei de avocat, avocatului stagiar i se permite să acorde, contra plată, asistență juridică clientului în cadrul judecătoriilor, curților de apel și autorităților publice, avocatul stagiar nu poate acorda asistență juridică în fața Curții Supreme de Justiție.

Verificând baza de date a avocaților din Republica Moldova, publicată pe site-ul Uniunii Avocaților din Republica Moldova (<http://db.avocatul.md/search>), Completul de judecată a stabilit că Vasile Luncaru nu deține licență de avocat.

Astfel, exercitarea căii de atac în ordine de recurs în secțiunea a I-a la Curtea Supremă de Justiție a fost efectuată de către avocatul stagiar Vasile Luncaru, în numele lui Usatîi Sergiu, ca persoană care în virtutea legii nu este în drept să o exercite.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 09 februarie 2024 a Curții de Apel Bălți a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și de a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Usatîi Sergiu.

Se menține încheierea din 09 februarie 2024 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Usatîi Angela către Usatîi Sergiu, cu privire la partajul proprietății comune în devălmășie.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Lilia Roic-Botezatu

Mariana Ursachi